

OVERZICHTSNOTA CRISISJEUGDHULP : SAMENWERKING MET DE ITP EN DE GV; RECHTSTREEKSE AANMELDING DOOR CLIËNTEN

Vanaf 1 maart 2014 wijzigt het jeugdhulplandschap zeer ingrijpend, wat ook voor crisisjeugdhulp een nieuwe positionering betekent. Deze nota biedt verduidelijking bij de samenwerking met de ITP en met de gemandateerde voorzieningen. Daarnaast is er een derde thema, namelijk de rechtstreekse aanmelding door cliënten.

Het inhoudelijk kader met betrekking tot de samenwerking met de ITP en de GV werd afgestemd op een intersectoraal administratief overleg (29 mei 2013) en werd opgenomen in de eindrapportage en het inhoudelijk proces van het Kompas-instrument (CAPRI-UA). Inhoudelijk werden dezelfde lijnen en werkingsprincipes toegelicht op het Vlaams infomoment crisisjeugdhulp op 3 juni en op de diverse tweedaagse infomomenten in de regio's. Wat betreft de voorstartregio werden diverse overlegmomenten georganiseerd om tot concrete samenwerkingsafspraken te komen. De procedure VIST-CJ staat eveneens beschreven in de nota 'werkingsprocessen ITP'.

Belangrijk: Wat betreft het luik 'aanmeldingen vanuit de magistratuur' is er een afzonderlijke nota CJ-magistratuur. De nota beschrijft een Vlaams kader waarbinnen afspraken met de magistratuur dienen te worden gemaakt. Ook is in die nota een bepaling opgenomen die beschrijft dat CAP (Centraal Aanmeld- en informatiepunt) en Team Jeugdhulpregie kunnen aanmelden in het kader van de procedure hoogdringendheid.

Enkele punten die van belang zijn bij het lezen van deze nota:

- minderjarigen die terecht kunnen in een residentiële voorziening binnen de jeugdhulp kunnen geen interne dispatching krijgen (subsidiariteit). De bestaande afspraken hierrond blijven dus gelden.
- crisisjeugdhulp is enkel bedoeld voor minderjarigen.

1. Positionering ten opzichte van de gemandateerde voorzieningen

1.1 Aanmelding vanuit het hulpprogramma bij de gemandateerde voorzieningen

In principe kan elke hulpverlener een gemotiveerde aanmelding doen bij de gemandateerde voorzieningen. Dit kan bv. het geval zijn wanneer tijdens de crisisjeugdhulp een verontrustende situatie wordt vastgesteld. Het meldpunt moet, vanuit de regierol, tijdens de lopende crisishulp de nodige acties ondernemen om de communicatie met alle betrokkenen te stroomlijnen en te garanderen. Het meldpunt overlegt daartoe met alle betrokken hulpverleners over wie de rol van aanmelder bij de gemandateerde voorziening opneemt (dit krijgt het statuut van een teambeslissing). Het opnemen van deze rol bij de aanmelding veronderstelt een verdere betrokkenheid bij het proces van caseonderzoek. Doorgaans zal de aanmelder of een andere betrokken hulpverlener¹ de aanmelding bij de gemandateerde voorziening doen, dit middels het gebruik van het motivatiedocument. Als er geen andere hulpverlener is die de rol van aanmelder bij de gemandateerde voorzieningen opneemt kan het meldpunt of een voorziening uit het hulpprogramma deze rol opnemen.

¹ In Oost-Vlaanderen wordt dit omschreven als 'de meest betrokken hulpverlener'.

Het meldpunt bewaakt, ongeacht wie de aanmelder is bij de gemandateerde voorziening, de aanlevering van de nodige gegevens uit het hulpprogramma om het motivatiedocument in te vullen.

De gemandateerde voorzieningen kunnen, in geval van een acute situatie, sneller een eerste gesprek houden met het betrokken cliëntsysteem.

1.2 Aanmelding door de gemandateerde voorzieningen bij het meldpunt

Hier geldt dat elke jeugdhulpaanbieder, conform art. 44 van het decreet, tijdens het proces bij een gemandateerde voorziening een aanmelding kan doen bij het meldpunt. Tijdens elk proces van de vraagverheldering zal het meldpunt navragen bij de aanmelder of er een dossier lopende is bij de gemandateerde voorziening.

1.3 Consult

Consult kan worden gegeven door de gemandateerde voorziening enerzijds en het crisismeldpunt anderzijds. Een gemandateerde voorziening kan een consultvrager steeds aanraden om naar het meldpunt te gaan. Omgekeerd kan het meldpunt steeds aanraden om een verontrustende situatie te melden bij een gemandateerde voorziening. Een meldpunt kan ook steeds zelf consult vragen bij een GV en omgekeerd.

2. Positionering ten opzichte van de Intersectorale Toegangspoort

Gezien de positionering van de hulpprogramma's is het van belang om, onder meer in functie van de continuïteit van de hulpverlening, te komen tot een vlotte afstemming met de (processen binnen de) toegangspoort. Hierbij liggen verantwoordelijkheden bij het meldpunt (regierol), de aanmelder bij het meldpunt, de (evt). contactpersoon-aanmelder, de crisishulpverlener (interventie, begeleiding en opvang), andere betrokken hulpverleners en de medewerkers van de toegangspoort.

2.1 Aanmelding bij het meldpunt van minderjarigen die reeds aangemeld zijn bij de ITP

Tijdens de aanmeldingsperiode, vanaf het indienen van het A-document bij het team indicatiestelling tot op het moment van opstart van de jeugdhulp, is de contactpersoon-aanmelder de aangewezen figuur om een crisissituatie aan te melden bij het meldpunt. In geval van aanmelding door een andere hulpverlener kan het meldpunt bij de ITP terecht om na te gaan of er voor een bepaalde cliënt reeds een A-document is ingediend (indien er geen contactpersoon-aanmelder is). Sowieso geeft INSISTO bij poging tot aanmelding aan of er een A-document bestaat.

2.2 Aanmelding bij de ITP van minderjarigen die crisishulp krijgen

Indien er nog **geen A-document** is kan elke hulpverlener, mits het verkrijgen van de noodzakelijke instemmingen een A-document indienen bij de ITP. Het meldpunt bekijkt, vanuit de regierol, wie in deze situatie de meest aangewezen hulpverlener is om het A-document in te vullen.

Voor minderjarigen zonder A-document zijn er twee mogelijkheden voor een versnelde indicatiestelling en toewijzing (VIST).

1. VIST-CJ: Deze procedure kan in het geval van noodzakelijk snelle, residentiële hulp geïndiceerd vanuit het hulpprogramma (enkel na crisisverblijf). Vanuit de regierol kan enkel het meldpunt deze VIST-CJ aanvragen, dit middels een beperkt in te vullen A-document (ontvankelijkheidsvereiste wordt door team Indicatiestelling getoetst). Het hoeft niet noodzakelijk te gaan om een situatie van verontrusting of maatschappelijke noodzaak.

Praktische punten mbt VIST-CJ:

- a. De VIST-CJ kan enkel worden aangevraagd voor een minderjarige die reeds in een module crisisverblijf is opgenomen, op verwijzing van het meldpunt. Een minderjarige die vanuit het hulpprogramma enkel begeleiding of enkel interventie heeft verkregen kan niet via VIST-CJ worden aangemeld bij het team indicatiestelling (team IS).
 - b. Bij de aanvraag van een VIST-CJ dienen alle betrokken jeugdhulpaanbieders geraadpleegd te zijn. Deze voorwaarde moet uit het A-document blijken.
 - c. Het team IS gaat na of de aanvraag ontvankelijk is. Is dat het geval, dan maakt ze het ISV binnen de 5 werkdagen over aan het team Jeugdhulpregie. Het ISV kan enkel typemodules bevatten die NRTJ-verblijf zijn. Het team JHR registreert de aanvraag op de intersectorale registratielijst bij de voorzieningen die de gevraagde typemodule aanbieden. De geldigheidsduur van het ISV bedraagt 120 dagen.
 - d. Indien de aanvraag niet binnen de 7 dagen kan worden gerealiseerd wordt ze afgewezen en kan een betrokken hulpverlener/aanmelder bij het meldpunt samen met de cliënt overwogen om een 'gewoon' A-document in te dienen.
 - e. Rekening houdend met de termijnen van het crisisnetwerk en de beschreven termijnen wordt een VIST-CJ best tijdens de eerste week van het crisisverblijf aangevraagd, zodat deze tijdig kan worden ingezet ivf een naadloos traject.
 - f. Belangrijk: de VIST-CJ is eerder restrictief omschreven, het is niet de bedoeling om via deze weg de gewone toepassingsregels van de ITP te omzeilen. De VIST-CJ is er enkel voor minderjarigen die niet naar huis kunnen en kan niet zonder meer gelijk worden gesteld met vervolghulp.
2. VIST-diagnostiek: in het geval er nood is aan NRTJ-diagnostiek.
 3. 'Gewoon A-document'. Voor minderjarigen die nog geen A-document hebben, er een A-document worden ingevuld door een betrokken hulpverlener (gewone aanvraag), waarbij steeds kan worden beargumenteerd welke urgentienoden er zijn om NRTJ in te zetten.

Minderjarigen, voor wie wel al een A-document werd ingediend, kunnen evt. via de 'gewone' prioriteringsprocessen versneld de jeugdhulpregie doorlopen (evt. hulpregiebespreking, prioritaire toewijzing). Dit kan na een aanvraag van de contactpersoon-aanmelder aan de jeugdhulpregisseur waarbij aangegeven wordt dat er een crisissituatie is (geweest). Deze mogelijkheid wordt van casus tot casus bekeken door team JHR, ook in functie van andere, hangende prioritaire dossiers.

3. Rechtstreeks aanmelden door cliënten bij het crisisnetwerk²

Met de start van het nieuwe decreet Integrale jeugdhulp is er een belangrijke wijziging van kracht op vlak van aanmeldingen bij het crisismeldpunt. Waar tot voor kort enkel hulp- of dienstverleners konden aanmelden, kunnen nu ook cliënten in uitzonderlijke omstandigheden rechtstreeks bij het meldpunt terecht. Wat betekent dit nu, in uitzonderlijke omstandigheden? En hoe zal het meldpunt omgaan met dergelijke vragen?

Het uitgangspunt blijft alvast onveranderd, een aanmelding via een hulp- of dienstverlener geniet de voorkeur. Deze persoon staat het dichtst bij de cliënt en kan het best inschatten of een aanmelding bij het meldpunt de juiste keuze is. Enkel wanneer een cliënt niet in staat is om zich tijdens een crisissituatie tot een hulp- of dienstverlener te wenden kan hij of zij zelf contact opnemen met het meldpunt.

Op het moment van aanmelding zal het meldpunt samen met de cliënt de vraag verder verkennen. De meldpuntmedewerker bevraagt net als bij een 'gewone' aanmelder eerst welke de mogelijkheden zijn binnen de eigen (hulpverlenings)context, brede instap of ruimere RTJ (subsidiariteitsprincipe). In geval van onveiligheid stelt het meldpunt voor om contact op te nemen met de politie. Wanneer het meldpunt beslist om effectief crisis hulp in te schakelen probeert de meldpuntmedewerker zo snel mogelijk de betrokken hulpverlening te contacteren. Is er van betrokken hulpverlening geen sprake, dan kijkt het meldpunt binnen de brede instap of ruimere RTJ wie de rol van aanmelder (en dus ook de zoektocht naar vervolghulp) het best kan opnemen. Eventueel kan het meldpunt zich laten bijstaan door de partners crisisinterventie die tijdens dit proces van vraagverheldering de situatie ter plaatse kunnen inschatten.

In veel situaties kun je als hulp- of dienstverlener op voorhand inschatten dat zo'n moment er zit aan te komen. In dit geval bereid je je cliënt best zo goed mogelijk voor op die crisis. Kan een collega in jouw plaats het op zich nemen? Is er een andere dienst die niet gesloten is? Zou de jongere zich niet beter tot de politie wenden? En zo voort. Toch kan het in een aantal situaties opportuun zijn dat een cliënt over het nummer van het crisisnetwerk beschikt. Samen met het telefoonnummer van het meldpunt bezorg je de nodige info over de werking van het crisisnetwerk. Ook ga je bij voorkeur proactief in overleg met het crisismeldpunt zodat de medewerkers snel en gepast kunnen reageren wanneer deze cliënt dan met hen contact opneemt.

Dus: ook al kan het slechts in uitzonderlijke omstandigheden, de rechtstreekse aanmeldingen door cliënten vormen een belangrijke verbreding van de toegang tot het crisisnetwerk. Zowel voor de medewerkers van het crisisnetwerk als voor de ruimere hulpverlening wordt het een boeiend leerproces om in gedeelde verantwoordelijkheid met deze nieuwe situaties om te gaan.

² Gebaseerd op werktekst OVL en werking MP Antwerpen.